

ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550¹

กนิษฐา ทะนันไชย²

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในเรื่องของการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของคนพิการ รวมถึงศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เพื่อที่จะวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จากการศึกษาทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าคนพิการ เป็นประชากรที่ควรได้รับการดูแล และส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิต่างๆ จากภาครัฐเป็นอย่างมาก เนื่องจากคนพิการเป็นคนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติ เช่นคนทั่วไป โดยในอดีตคนพิการมักไม่ได้รับความเป็นธรรม และถูกกีดกันทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ได้ เหมือนกับบุคคลทั่วไป อันเนื่องมาจากการที่ไม่มีกฎหมายหรือบทบัญญัติใดที่ให้การรับรองสิทธิของคนพิการไว้เป็นการเฉพาะ แต่ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 จึงส่งผลให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณี ต่าง ๆ ที่กำหนดในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ในฐานะที่เป็นรัฐภาคี โดยประเทศไทยต้องส่งเสริมให้คนพิการในประเทศไทยเข้าถึงสิทธิในด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีหน้าที่ที่จะต้องออกกฎหมายหรือกำหนดมาตรการต่าง ๆ ออกมาเพื่อรองรับการเข้าถึงสิทธินั้น ๆ ของคนพิการด้วย ทั้งนี้ ในด้านสิทธิของคนพิการที่อยู่ในประเทศไทยนั้น ประเทศไทยได้มีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการ เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ทั้งนี้ ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการศึกษาของคนพิการในประเทศไทยนั้น ประเทศไทยได้มีได้มีการอนุวัติการโดยมีการตรากฎหมายเพื่อรองรับและจัดการศึกษาให้แก่คนพิการหลายฉบับ เนื่องจากการส่งเสริมให้คนพิการได้รับการศึกษานั้น เป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาจะทำให้คนพิการมี

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. มัลลิกา พินิจจันทร์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสวรรค์ และรองศาสตราจารย์กำธร กำประเสริฐ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความรู้ความเข้าใจ ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ อีกทั้งยังทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิในด้านการเข้าทำงาน ในสถานประกอบการได้อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ตามรายงานของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2564 ได้ระบุว่าปัจจุบันประเทศไทยมี “ผู้พิการ” จำนวน 2,095,205 คน โดยผู้พิการที่พบว่า คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการซึ่งได้รับการศึกษา มีจำนวน 1,533,159 คน โดยในจำนวนคนพิการ ที่ได้รับการศึกษาและจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีจำนวนเพียง 21,220 คน ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 1.57 ของผู้พิการที่อยู่ในระบบทั้งหมด ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมาย ที่กำหนดให้คนพิการได้รับสิทธิทางการศึกษา ที่กำหนดให้ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมาย ที่บัญญัติออกมาเพื่อรองรับการกำหนดสิทธิประโยชน์และสวัสดิการต่าง ๆ ที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนพิการดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบัญญัติที่ส่งเสริมเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ ยังพบว่า การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวข้างต้นยังไม่สามารถทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ทางการศึกษาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เท่าที่ควรโดยมีปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดคำนิยามคนพิการ ตามมาตรา 4

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดเกี่ยวกับคำนิยามของคนพิการไว้ในมาตรา 4 โดยกำหนดคำนิยามของคนพิการไว้ว่า คนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด โดยในประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดประเภทของความพิการ ไว้ 7 ประเภท ซึ่งได้แก่ ความพิการทางการเห็น ความพิการทางการได้ยิน หรือสื่อความหมาย ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ความพิการทางสติปัญญา ความพิการทางการเรียนรู้ และความพิการทางออทิสติก โดยคนพิการที่จะสามารถได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกจากภาครัฐ จะต้องเป็นคนพิการที่มีความพิการตามที่ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด

แต่เมื่อศึกษาบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และประเภทของ คนพิการ จะเห็นได้ว่า นอกจากที่บัญญัติไว้ในประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แล้ว ในประกาศ

กระทรวงศึกษาธิการ ก็มีการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษาไว้เช่นกัน โดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประเภทของคณพิการออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน ทางสติปัญญา ทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ทางการเรียนรู้ ทางการพูด และภาษา ทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ออทิสติก และพิการซ้อน

ดังนั้น เมื่อศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดคำนิยามของคณพิการในมาตรา 4 จะเห็นได้ว่า ในมาตรา 4 ในส่วนของการกำหนดหลักเกณฑ์และประเภทของคณพิการนั้น มีการกำหนดหลักเกณฑ์และประเภทของคณพิการไว้แตกต่างจากพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาของคณพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งส่งผลให้การพิจารณาประเภทของคณพิการ ที่จะเข้าถึงสิทธิด้านการศึกษาของคณพิการไม่ครอบคลุมถึงผู้พิการทางสุขภาพ ในกรณีที่เป็นคนนั้นๆ ได้รับผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจเป็นระยะเวลานาน รวมถึงมิได้ครอบคลุมถึงคณพิการซ้ำซ้อนด้วย อีกทั้งในส่วนของการกำหนดคำนิยามของคณพิการ ไม่ได้มีการกำหนดครอบคลุมถึงผู้ป่วยมะเร็ง และผู้ติดเชื้อ HIV ที่ถือเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจซึ่งมีผลกระทบร้ายแรงและระยะยาวต่อบุคคลไว้ ทำให้บุคคลในประเภทดังกล่าวไม่ได้รับการสนับสนุนดูแลจากภาครัฐอย่างทั่วถึง

2. ปัญหาเกี่ยวกับการยื่นขอมีบัตรประจำตัวคณพิการ ตามมาตรา 19

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคณพิการ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดเกี่ยวกับการยื่นขอมีบัตรประจำตัวคณพิการ ไว้ในมาตรา 19 โดยกำหนดไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา 20 คณพิการอาจยื่นคำขอมีบัตรประจำตัว คณพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีการดำเนินการยื่นขอมีบัตรประจำตัวคณพิการ พบว่า ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคณพิการจะบัญญัติออกมาเพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิของคณพิการ แต่จากการศึกษาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิคณพิการตามกฎหมายนั้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายได้มีการกำหนดให้คณพิการต้องดำเนินการลงทะเบียนและจัดทำบัตรประจำตัวคณพิการก่อน คณพิการจึงจะสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

อย่างไรก็ดี เมื่อได้ดำเนินการศึกษาบทบัญญัติในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคณพิการ พ.ศ. 2550 พบว่า ในบทบัญญัติดังกล่าว มีการบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นขอมีบัตรประจำตัวคณพิการเพียงว่า “เพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา 20 คณพิการอาจยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคณพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด” เมื่อพิจารณา จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา 19 ไม่ได้มีสภาพเป็นการบังคับว่าคณพิการทุกคนในประเทศไทย จะต้องมาดำเนินการยื่นขอมีบัตรประจำตัวคณพิการ ทั้งที่การยื่นขอมีบัตรประจำตัวคณพิการนั้น มีความสำคัญกับคณพิการเป็นอย่างมาก

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การที่ในมาตรา 19 บัญญัติแต่เพียงว่าคณพิการที่ประสงค์จะเข้าถึงสิทธิประโยชน์ตามมาตรา 20 สามารถยื่นขอมีบัตรประจำตัวคณพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียน

จังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด กฎหมายดังกล่าวจึงมีลักษณะที่ขาดสภาพบังคับ

นอกจากนี้ ในส่วนของเอกสารการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ คนพิการจะต้องมีเอกสารรับรองสถานะความพิการจากแพทย์ก่อน โดยในประเด็นเกี่ยวกับการรับรองสถานะความพิการ ที่มีขั้นตอนค่อนข้างมากจึงก่อให้เกิดการระแคะนพิการ โดยในทางปฏิบัติพบว่า มีหลายกรณีที่แพทย์ไม่สามารถออกไปรับรองแพทย์ อันเป็นเอกสารรับรองความพิการ เพื่อให้นำคนพิการนำไปประกอบการดำเนินการยื่นขอมิบัตรประจำตัวคนพิการได้ในทันที เนื่องจากในการดำเนินการออกเอกสารรับรองความพิการ แพทย์จะต้องใช้ระยะเวลาในการสังเกตความพิการ เมื่อประเมินแล้วเห็นว่าผิดปกติ จึงจะออกไปรับรองความพิการให้ โดยกรณีการออกไปรับรองความพิการของแพทย์นั้น จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาในการออกไปรับรองความพิการนั้นอยู่ภายใต้ดุลยพินิจของแพทย์ทั้งสิ้น โดยไม่ได้มีกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้แพทย์ต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในระยะเวลาเท่าใด อีกทั้งในระหว่างรอการวินิจฉัยของแพทย์ก็มิได้มีมาตรการใดๆ ที่กำหนดขึ้นมาคุ้มครองให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้พลางไปก่อน

3. ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานในการดูแลสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการตามมาตรา 20 (2)

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับหน่วยงานในการดูแลสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการ ไว้ในมาตรา 20 (2) โดยบัญญัติว่า “คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ในด้านการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสม ในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม” นอกจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แล้วยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ ด้านการศึกษาของคนพิการ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ที่ได้กำหนดสิทธิให้คนพิการได้รับการศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิต อีกทั้งยังได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และให้คนพิการมีสิทธิเลือกที่จะรับบริการบริการด้านการศึกษา สถานศึกษา และรูปแบบการศึกษาอีกด้วย

การศึกษาบทบัญญัติในมาตรา 20 (2) จะเห็นได้ว่า แม้ในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มาตรา 20 (2) จะกำหนดคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการไว้ โดยกำหนดให้คนพิการสามารถเลือกสถานศึกษาหรือระบบการศึกษาเองได้ ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาเฉพาะ สถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ

แต่เมื่อพิจารณาถึงในส่วนที่มาตรา 20 (2) ที่กำหนดให้ “หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม” แต่ก็ได้มีการบัญญัติถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบในการทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่พิการ หรือบุคคลที่กำลังจะมาเป็นนักเรียนในอนาคต รวมทั้งให้มีหน้าที่ในการเตรียมการที่ครอบคลุมถึงความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการที่คนพิการในโรงเรียนควรจะได้รับอย่างเพียงพอ และทำหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการศึกษาในสถานศึกษาของคนพิการ อีกทั้งประสานเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษาให้กับคนพิการทุกคน เพื่อให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิด้านการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่านิยมคนพิการ

ขอเสนอแนะให้แก้ไขใหม่เป็น มาตรา 4 “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัด ในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่ง ด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้รวมถึงบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจซึ่งมีผลกระทบร้ายแรงและระยะยาวต่อบุคคล โดยให้กำหนดประเภทความพิการ ดังนี้

- (1) ความพิการทางการเห็น
- (2) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
- (3) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
- (4) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
- (5) ความพิการทางสติปัญญา
- (6) ความพิการทางการเรียนรู้
- (7) ความพิการทางสุขภาพ ที่มีผลกระทบร้ายแรงและระยะยาวต่อบุคคล
- (8) ความพิการทางออทิสติก

2. ปัญหาเกี่ยวกับการยื่นขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ

ขอเสนอแนะให้แก้ไขใหม่ เป็น มาตรา 19 วรรคแรก “เพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา 20 ให้คนพิการทุกคนยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

นอกจากนี้ ขอเสนอแนะให้ แก้ไขบทบัญญัติใน มาตรา 19 วรรคสาม เป็น “การยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการและการออกบัตร ในกรณีที่จะต้องยื่นเอกสารใบรับรองความพิการนั้น ให้แพทย์ผู้ออกหนังสือรับรองความพิการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน ทั้งนี้ ในระหว่างการรอเอกสารรับรองความพิการ ในกรณีที่แพทย์เห็นว่าบุคคลดังกล่าวอาจเข้าข่ายเป็นบุคคลพิการ ให้ออกใบรับรองความพิการชั่วคราวให้แก่บุคคลดังกล่าว เพื่อใช้ในการขอบัตรประจำตัวคนพิการและให้มีสิทธิเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามมาตรา 20 ได้ และหากผลปรากฏในภายหลังว่าบุคคลดังกล่าวไม่เป็นคนพิการตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการยกเลิกบัตรประจำตัวคนพิการของบุคคลนั้นต่อไป ทั้งนี้การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสถานะสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ”

3. ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานในการดูแลสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของคนพิการ

ขอเสนอแนะให้แก้ไขใหม่เป็น มาตรา 20 (2) “คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ในด้านการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม และให้ในสถานศึกษาทุกแห่งมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่พิการ หรือบุคคลที่กำลังจะมาเป็นนักเรียนในอนาคต รวมทั้งให้มีหน้าที่ในการเตรียมการที่ครอบคลุมถึงความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการ ที่คนพิการในโรงเรียนควรจะได้รับอย่างเพียงพอ และ ทำหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการศึกษาในสถานศึกษาของคนพิการ อีกทั้งประสานเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษาให้กับคนพิการทุกคน เพื่อให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิด้านการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด”

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. **บัตร**

ประจำตัวคนพิการ [Online]. Available URL: <https://www.dep.go.th/th/rights-welfares-services/register-disabled-person-id-card>, 2565 (มีนาคม, 10).

จूरี่รัตน์ ผ่องแผ้ว และคณะ. **แผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยเรื่องคนพิการ**. กรุงเทพมหานคร: สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย, 2535.

ยูดี วิริยางกูร. “ชีวิตของคนพิการในประเทศไทย” วารสารอักษรศาสตร์ 47, 1 (2561): 313 - 320.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.

รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ประจำปี 2564 ไตรมาสที่ 4 [Online].

Available URL: <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/situation-report-on-persons-with-disabilities-in-thailand-in-the-fourth-quarter-of-2021>, 2565 (กุมภาพันธ์, 4).

ศรียา นิยมธรรม และคนอื่น ๆ. **การศึกษาพิเศษ** สารานุกรมศึกษาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธนรัชการพิมพ์, 2546

สำนักนโยบายและวิชาการ กลุ่มวิจัยและวิชาการ. **รายงานการศึกษาระดับสมบูรณั โครงการการศึกษาระบบบริการสวัสดิการสังคมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ: กรณีศึกษาผลกระทบต่อคนพิการที่ประสบความสำเร็จและสามารถเป็นแบบอย่างในสังคม**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, ม.ป.ป..